

Anna Rajchel

Politechnika Opolska
Wydział Ekonomii i Zarządzania
Katedra Polityki Regionalnej
arajchel1@o2.pl

PROJEKT „OPOLSKIE SZKOLNICTWO ZAWODOWE BLIŻEJ RYNKU PRACY” ELEMENTEM SPECJALNEJ STREFY DEMOGRAFICZNEJ

Streszczenie: Specjalna Strefa Demograficzna powstała by zapobiegać i przeciwdziałać procesom depopulacji w regionie opolskim. Projekt „Szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy”, realizowany przez szkoły zawodowe Opolszczyzny, wpisuje się w założenia SSD. W województwie zostanie stworzona racjonalna sieć szkół prowadzących kształcenie zawodowe. Dopuszczenie pracowni, praktyki w kraju i za granicą, kursy, wyjazdy studyjne mają zachęcić młodzież do pozostania w regionie.

Celem artykułu jest próba odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób realizacja projektu może wpłynąć na decyzje młodzieży związane z miejscem zatrudnienia i założenia rodziny.

Słowa kluczowe: Specjalna Strefa Demograficzna, projekt, szkoły zawodowe, młodzież.

Wprowadzenie

W skali kraju województwo opolskie jest najmniejsze. Jego kapitałem są ludzie, którzy tutaj podejmują naukę, pracę i zakładają rodziny. Jest to region wielokulturowy i wieloetniczny. Na obszarach wiejskich funkcjonują Lokalne Grupy Działania. Opolszczyzna ma zróżnicowaną strukturę przemysłu, surowce mineralne, dostęp do szerokopasmowego Internetu oraz dobre zaplecze do rozwoju turystyki.

W regionie znajdują się szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne charakteryzujące się wysoką zdawalnością egzaminów zewnętrznych. Na terenie województwa funkcjonują również szkoły wyższe publiczne i prywatne.

To tylko niektóre mocne strony Opolszczyzny, która ma również swoje zagrożenia. Po pierwsze region wyludnia się, zmienia się struktura wieku ludności (przybywa seniorów). Po drugie młodzi ludzie coraz częściej szukają zatrudnienia poza granicami regionu i kraju, rośnie poziom bezrobocia oraz zwiększa się liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Na Opolszczyźnie młodzież gimnazjalna może podjąć naukę w liceach i technikum przygotowujących do zawodu. Szkoły realizują projekty edukacyjne, umożliwiające młodym ludziom zdobycie nowych umiejętności, oraz rozwijają kompetencje kluczowe. Dużą aktywnością w pozyskiwaniu środków pochodzących z UE i przeznaczonych na przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy charakteryzują się szkoły zawodowe.

Celem artykułu jest próba odpowiedzi na pytanie w jaki sposób realizacja projektu „Opolskie szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy” może wpłynąć na decyzje młodzieży związane z miejscem zatrudnienia i założenia rodziny oraz jak założenia projektu wkomponowują się w cele Specjalnej Strefy Demograficznej. Projekt jest dużym przedsięwzięciem realizowanym przez szkoły zawodowe Opolszczyzny, angażującym uczniów, nauczycieli, doradców zawodowych, przedsiębiorstwa. Projekt wykorzystuje wiele instrumentów, jakimi są np. praktyki w opolskich i zagranicznych firmach, doposażenie szkolnych pracowni w nowoczesny sprzęt, zakładanie wirtualnych firm czy kursy, dzięki którym uczniowie uzyskują kolejne kwalifikacje zawodowe. Działania w projekcie poprzez swoją różnorodność i wieloaspektowość mają zachęcić młodzież do pozostania w regionie.

1. Specjalna Strefa Demograficzna

Region opolski jest najszybciej wyludniającym się obszarem o najniższym wskaźniku dzietności i najwyższej migracji. We wrześniu 2013 r. Opolszczyzna liczyła 1005,9 tys. mieszkańców. W porównaniu do marca tego samego roku ubyło ok. 2,5 tys. osób. W 2012 r. ludność w wieku przedprodukcyjnym liczyła 167 241 osób. W porównaniu do 2011 r. ubyło 3 063 młodych ludzi [*Stan i ruch naturalny...*, 2013, s. 10].

Młodzież, podejmując decyzje związane z dalszą ścieżką kształcenia, często wybiera uczelnie w województwach sąsiednich, jednak coraz częściej myśląc o szkołach w UE. Starzenie się społeczeństwa, zgony, eurosieroctwo, wzrastająca liczba rozwodów, mała dzietność kobiet to problemy, z którymi musi się zmierzyć region opolski. Przeciwdziałanie depopulacji oraz zatrzymanie mło-

dych ludzi w regionie to wyzwanie dla Opolszczyzny. W 2012 r. radni Sejmiku Województwa Opolskiego poparli projekt utworzenia Specjalnej Strefy Demograficznej, której celem jest odbudowa i wzmocnienie potencjału ludzkiego w regionie opolskim. Specjalna Strefa Demograficzna składa się z czterech pakietów, którymi są:

- 1) „Praca to bezpieczna rodzina”,
- 2) „Edukacja a rynek pracy”,
- 3) „Opieka żłobkowo-przedszkolna”,
- 4) „Złota jesień” [*Program SSD*].

Pakiet I „Praca to bezpieczna rodzina” to przede wszystkim podniesienie jakości życia i bezpieczeństwa zawodowego szczególnie kobiet i młodych ludzi.

Pakiet II „Edukacja a rynek pracy” to m.in. dostosowanie kształcenia, i to już od szkoły podstawowej, do wymogów dynamicznego rynku pracy. W związku z tym jakość usług edukacyjnych musi być na tyle dobra i konkurencyjna, by zatrzymać młodzież w regionie, aby tutaj mogła się kształcić i w perspektywie czasowej znaleźć zatrudnienie. W tym pakiecie ważne jest kształcenie młodzieży w zawodach deficytowych, takich, które dla gospodarki są kluczowe.

Pakiet III „Opieka żłobkowo-przedszkolna” dotyczy zwiększenia dostępności do żłobków i przedszkoli. Jakość tych usług musi być dobra, ponieważ na tym etapie życia kształtuje się osobowość dziecka. Dobra opieka od najmłodszych lat oraz bezpieczeństwo zawodowe powinno zwiększyć dzietność kobiet.

Pakiet IV „Złota jesień” ma zachęcić seniorów, którzy pracowali poza granicami kraju do powrotu oraz do osiedlania się starszych ludzi z innych województw na terenie Opolszczyzny. Wspieranie ludzi starszych w ich aktywności zawodowej zajmuje szczególne miejsce w polityce społecznej i w dokumentach UE. Starsi ludzie powinni czuć się potrzebni, a nie zepchnięci na margines życia społecznego.

Jednym z narzędzi SSD jest wprowadzenie Opolskiej Karty Rodziny i Seniora. Jest to system zniżek dla rodzin i osób starszych obowiązujących w instytucjach kultury podlegających samorządowi województwa opolskiego oraz obiektach sportowych.

W dokumencie „Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020” podkreślono, że zmiany demograficzne są dla regionu bardzo niepokojące. Najważniejszym zadaniem jest więc zapobieganie procesom depopulacji. W związku z tym „wszelkie przedsięwzięcia rozwojowe realizowane w województwie [powinny wpływać – A.R.] na poprawę warunków życia w regionie” [*Strategia Rozwoju...*, 2012, s. 7]. Realizując ten cel, nie należy zapominać o osobach młodych, dopiero wkraczających w życie zawodowe, rodzinach wielodzietnych,

szczególnie tych wychowujących dziecko lub dzieci niepełnosprawne, i osobach starszych. W realizacji projektu dotyczącego utworzenia SSD niezbędny będzie dobór narzędzi, dzięki którym uda się zrealizować wszystkie zamierzenia.

2. Projekt „Opolskie szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy”

Projekt „Opolskie szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy” to kolejne przedsięwzięcie realizowane przez szkoły zawodowe regionu opolskiego. Jego celem jest stworzenie racjonalnej sieci szkół zawodowych.

Realizacją projektu zajęły się dwie instytucje: Regionalne Centrum Rozwoju Edukacji oraz Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarczego w Opolu. Budżet projektu wynosi 18 843 000 zł. Dofinansowanie pochodzi ze środków UE w ramach EFS, POKL, Priorytet IX. Realizacja projektu potrwa dwa lata: od sierpnia 2013 r. do końca maja 2015 r.

W projekcie uczestniczy ponad 50 szkół zawodowych, w tym szkoły specjalne. Z myślą o młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych przygotowano kilka działań umożliwiających start w dorosłe życie, które odpowiadają wymogom ustanowionym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (zajęcia specjalistyczne, zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, integracja uczniów ze środowiskiem rówieśniczym, przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym) [Rozporządzenie 2010]. W ramach projektu „Opolskie szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy” przygotowano dla tych uczniów następujące przedsięwzięcia:

- specjalne warsztaty z doradztwa zawodowego,
- udział w dodatkowych zajęciach prowadzonych przez nauczycieli,
- praktyki zawodowe w formie zielonej szkoły,
- wyjazdy na krajowe i zagraniczne rynki pracy¹.

Wszystkie działania są spójne i mają umożliwić uczniom znalezienie zatrudnienia odpowiedniego do ich predyspozycji i możliwości. Ta młodzież również musi odnaleźć się w SSD.

¹ Na podstawie informacji otrzymanych od koordynatora projektu, pracownika Regionalnego Centrum Rozwoju Edukacji w Opolu.

Projekt „Opolskie szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy” to kilkanaście dużych przedsięwzięć skierowanych do młodzieży wkraczającej w dorosłe i zawodowe życie. Przed nimi najtrudniejsze wybory związane z kierunkiem studiów, miejscem kształcenia i założenia rodziny. Szkoła przynajmniej w niektórych aspektach może pomóc. W ramach projektu przygotowano takie działania, które mogą ułatwić młodzieży podjęcie decyzji, szczególnie tych zawodowych. Po pierwsze wszystkie działania są atrakcyjne dla uczniów, po drugie wszystkie uczą logicznego myślenia i odpowiedzialności za podjęte decyzje. Po trzecie umiejętnie łączą teorię z praktyką. W tab. 1 przedstawiono wybrane działania podjęte w ramach projektu realizowane przez szkoły, przedsiębiorstwa oraz ich możliwy wpływ na funkcjonowanie SSD.

Tab. 1. Wybrane działania podjęte w ramach projektu realizowane przez szkoły oraz ich możliwy wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstw i SSD

Działania w ramach projektu ²	Poziom szkoły	Poziom przedsiębiorstwa	SSD
1	2	3	4
Wyposażenie szkół zawodowych w specjalistyczne pracownie kształcenia zawodowego	<ul style="list-style-type: none"> – odpowiedni dobór kadry pedagogicznej – odpowiedni dobór metod nauczania odpowiadający aktualnym osiągnięciom nauki – praktyczne przygotowanie do zawodu 	<ul style="list-style-type: none"> – młodzież zna realia konkretnego zawodu – potrafi pracować z wykorzystaniem odpowiednich urządzeń, narzędzi itp. – łączy teorię z praktyką – potrafi pracować w grupie – niwelowanie stereotypów związanych z podziałem na zawody męskie i żeńskie 	<ul style="list-style-type: none"> – zatrudnienie dla nauczycieli – wzrost zainteresowania kierunkami ścisłymi, szczególnie w przypadku dziewcząt – zatrudnienie młodzieży w regionie
Rozbudowa sieci współpracy szkół zawodowych i przedsiębiorców	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie młodzieży do wykonywania określonych zadań 	<ul style="list-style-type: none"> – przedsiębiorcy kształcą młodzież zgodnie z profilem firmy, w której młodzi odbywają praktykę – uczniowie nabywają doświadczenia – umiejętność pracy w grupie i indywidualnie – łączenie teorii z praktyką 	<ul style="list-style-type: none"> – możliwość zatrudnienia młodych ludzi w przedsiębiorstwach, w których odbywali praktykę – poprawa sytuacji finansowej młodzieży i w perspektywie czasowej założenie rodziny

² O projekcie, www.ksztalceniezawodowe.eu

cd. tab. 1

1	2	3	4
Staże i praktyki dla uczniów	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie teoretyczne i praktyczne – wyrobienie określonych umiejętności i nawyków 	<ul style="list-style-type: none"> – poznanie potencjalnych pracowników, ich umiejętności, kompetencji, możliwości – młodzież uczy się odpowiedzialności za powierzone zadania – poznanie realiów życia zawodowego – nabycie doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> – zatrzymanie młodych w regionie dzięki propozycjom zatrudnienia
Wyjazdy studyjne dla uczniów na targi branżowe oraz do nowoczesnych firm	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie wyjazdu 	<ul style="list-style-type: none"> – młodzież ma możliwość porównania organizacji pracy, metod pracy itp. w przedsiębiorstwie, w którym odbywała praktykę oraz które odwiedziła w ramach wyjazdów studyjnych – wprowadzanie nowych pomysłów 	<ul style="list-style-type: none"> – nowe umiejętności i wzmocnienie zatrudnienia w regionie
Spotkania uczniów z lokalnym biznesem oraz instytucjami rynku pracy – tzw. Szkolna Akademia Klubu 150	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie do spotkań 	<ul style="list-style-type: none"> – możliwość kontaktu z młodzieżą, poznanie jej opinii, możliwość odpowiedzi na pytania związane z daną branżą 	<ul style="list-style-type: none"> – pomysł na założenie własnej działalności gospodarczej
Zawiązanie i działalność 50 multidyscyplinarnych zespołów roboczych „design thinking”	<ul style="list-style-type: none"> – utworzenie zespołów kreatywnej młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> – młodzież przedstawia własne pomysły związane z rozwiązaniem danego problemu – innowacyjne rozwiązania – kontakt na linii uczniowie-przedsiębiorca (omawianie koncepcji uczniowskich) 	<ul style="list-style-type: none"> – kreatywna, młoda kadra zawodowa – założenie własnej działalności gospodarczej
Kursy specjalistyczne dla młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> – kurs prawa jazdy kat. B, kurs spawacza, kurs AutoCad, kurs baristy, TreeWorkera, układania kwiatów itp. 	<ul style="list-style-type: none"> – pracownik potrafi połączyć teorię z praktyką, poznaje specjalistyczną terminologię, zna zasady BHP oraz specyfikę określonego zawodu 	<ul style="list-style-type: none"> – wzmocnienie zatrudnienia w regionie

Źródło: Opracowanie własne.

Wszystkie działania podjęte przez szkołę i wzmacniane przez przedsiębiorstwa powinny skutkować zwiększeniem zatrudnienia młodzieży w regionie. Działania te powinny być spójne i konkretne.

Dla młodych ludzi zgodnie z projektem przygotowano praktyki w kraju (70%) i za granicą (30%). Miejsca odbywania praktyk są bardzo atrakcyjne zarówno na poziomie krajowym, jak i zagranicznym. W regionie młodzież będzie odbywać praktykę w opolskich firmach należących do klubu 150³, w firmach województwa dolnośląskiego, mazowieckiego i na Górnym Śląsku. W ramach wyjazdów zagranicznych uczniowie będą się szkolić m.in. w Niemczech, Chorwacji oraz innych krajach⁴. Umiejętności i doświadczenie nabyte przez młodzież powinny zostać wykorzystane na opolskim rynku pracy.

Bardzo ważną i ciekawą inicjatywą jest powołanie zespołów roboczych „design thinking”, czyli tworzenie innowacyjnych rozwiązań. Dla młodzieży to nauka kreatywnego, logicznego myślenia. Uczniowie muszą wykorzystać wiedzę z zakresu ekonomii, technologii, prawa itd. To kreacja nowych pomysłów i koncepcji, konsultowana z przedsiębiorcami. Takie działania wymagają dużej aktywności i zaangażowania ze strony uczniów, zmiany sposobu uczenia i myślenia.

W ramach projektu uczniowie będą uczestniczyć w zajęciach podnoszących ich kompetencje kluczowe, szczególnie w zakresie znajomości języka obcego branżowego, oraz kompetencje informatyczne. Położenie głównego nacisku na tę parę nie wyklucza kształtowania innych, ponieważ kompetencje kluczowe (jest ich 8) są uniwersalne, nakładają się na siebie i poprzez ćwiczenie jednych wpływa się na poziom pozostałych. Projekt „Szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy” jest dużym i rozbudowanym przedsięwzięciem, w którym uczestniczy ponad 1000 uczniów z różnymi predyspozycjami i umiejętnościami.

3. Projekt „Szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy” a Specjalna Strefa Demograficzna

Specjalna Strefa Demograficzna powstała, by zapobiec i przeciwdziałać problemowi depopulacji w regionie opolskim. W ten proces są wpisane opolskie szkoły ponadgimnazjalne. Edukacja a rynek pracy to drugi pakiet SSD, mający na celu dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy. W tym pakiecie nie-

³ Klub 150 to inicjatywa skupiająca przedsiębiorstwa o istotnym znaczeniu dla opolskiej gospodarki. Jej celem jest stworzenie idealnych warunków do funkcjonowania firm w regionie oraz umożliwienie wdrożenia mechanizmu elastycznego reagowania na najważniejsze potrzeby i oczekiwania przedsiębiorców, www.ocrg.opolskie.pl

⁴ Na podstawie informacji otrzymanych od koordynatora projektu.

zbędna jest więc współpraca szkół z przedsiębiorstwami. Szkoła zawodowa nie może funkcjonować w próżni, tylko w otoczeniu przyjaznym dla niej. Rys. 1 przedstawia niektórych partnerów szkoły ponadgimnazjalnej zawodowej.

Rys. 1. Otoczenie szkoły zawodowej

Źródło: Opracowanie własne.

Szkoła, realizując wiele projektów skierowanych do uczniów, musi współpracować z partnerami, ponieważ wiele przedsięwzięć zamknie się tylko w teorii, co będzie bardzo niekorzystnym zjawiskiem. Szkoła musi uczyć zgodnie z aktualnym stanem nauki i wiedzy, natomiast przedsiębiorstwa wprowadzają nowe technologie i innowacje. Przedsiębiorcy sami zgłaszają zapotrzebowanie na konkretnych specjalistów, dlatego to oni są najważniejszym partnerem szkoły zawodowej.

Projekt „Szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy” wpisuje się w cele Specjalnej Strefy Demograficznej.

Po pierwsze praktyki na terenie województwa mają zachęcić młodzież do pozostania w regionie, tym bardziej, że przedsiębiorcy, przyjmując ucznia, nie ponoszą żadnych kosztów, rozpoznają potencjał, umiejętności i predyspozycje młodzieży, co jest bardzo obiecujące pod kątem przyszłego zatrudnienia. To może się przyczynić do zatrzymania emigracji zarobkowej młodych.

Po drugie uczniowie uczestniczący w projekcie nabędą określone umiejętności, które wykorzystają w pracy zawodowej. To pozwoli im skrócić czas związany z poszukiwaniem zatrudnienia.

Po trzecie atrakcyjna szkoła zawodowa może zachęcić uczniów z innych regionów do podjęcia nauki w województwie opolskim, a w przyszłości do podjęcia pracy i założenia rodziny.

Ten scenariusz jest realny, ale musi być spełnionych kilka warunków. Działania w projekcie muszą mieć przełożenie na kolejny etap życia młodzieży. Trzeba pamiętać, że część uczniów po maturze będzie chciała jednocześnie uczyć się i pracować. Bez pomocy przedsiębiorców i ofert zatrudnienia może się to nie udać. Godne warunki pracy i związane z nimi zarobki są również bardzo ważne, by zatrzymać młodzież w regionie. Projekt umożliwia uczniom odbywanie praktyk w krajach UE i poza nią. Młodzi zobaczą inną organizację pracy oraz jej warunki. Dobrze jeśli będą umieli przenieść to na grunt rodzimego rynku pracy. By jednak wrócić, młodzież musi mieć dobre warunki do zatrudnienia i życia. Warto pamiętać, że rodzice niektórych uczniów lub starsze rodzeństwo pracują poza granicami Polski i przekażą realia panujące w poszczególnych krajach. W regionie muszą więc powstać nowe atrakcyjne miejsca pracy.

Jeśli projekt ma wpisać się w cele SSD dla młodzieży, nie może być tylko ciekawym doświadczeniem na poziomie ponadgimnazjalnym bez dalszego ciągu, ponieważ to zakłada powstanie kolejnego niewykorzystanego potencjału ludzkiego szukającego zatrudnienia poza granicami województwa lub kraju.

Jest jeszcze dużo rzeczy do zrobienia, by zatrzymać młodzież w regionie. W te działania powinien być zaangażowany samorząd województwa. Modernizacja kształcenia zawodowego, tak by dopasować go do rynku pracy, powinna być początkiem większego działania skierowanego do młodych ludzi.

Podsumowanie

Szkoły zawodowe w regionie opolskim cieszą się dużą popularnością wśród absolwentów gimnazjów. Na zainteresowanie uczniów technikami składa się kilka czynników: wysoka zdawalność na maturze oraz egzaminach zawodowych, dobre miejsca w Ogólnopolskich Rankingach Techników przeprowadzanych przez „Perspektywy”, dobrze wyposażone pracownie do nauki zawodu oraz realizowane projekty.

Projekt „Szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy” nie jest pierwszym przedsięwzięciem realizowanym przez szkoły, ale na razie jedynym, który w swoich celach wpisuje się w funkcjonowanie SSD. Szkoły zawodowe regionu opolskiego już wcześniej realizowały projekty nastawione na wzmocnienie zatrudnienia, przeciwdziałanie stereotypom związanym z podziałem na zawody

męskie i żeńskie, zachęcające do podjęcia studiów przez dziewczęta na kierunkach mechanicznych. W ramach projektów szkoły doposażały pracownie, nauczyciele realizowali dodatkowe zajęcia wzmacniające kompetencje kluczowe uczniów, a młodzież chodziła na praktyki. Cele wcześniejszych działań pośrednio również były związane z zatrzymaniem młodzieży w regionie, jednak projekt „Szkolnictwo zawodowe bliżej rynku pracy” ma to wyraźnie sprecyzowane. Dostosowanie edukacji do wymogów rynku pracy, współpraca z przedsiębiorstwami, praktyki w kraju i za granicą, nowoczesny sprzęt w szkolnych pracowniach czy innowacyjność ma na celu zachęcenie młodych ludzi do pozostania w regionie. Dlatego tak dużą rolę w funkcjonowaniu SSD przypisano rodzinie i jej potrzebom, tworzeniu nowych atrakcyjnych miejsc pracy oraz opiece żłobkowej dla najmłodszych.

Młodzież szkół ponadgimnazjalnych znajduje się na etapie związanym z precyzowaniem decyzji zawodowych i naukowych, które są jeszcze bardzo niepewne i niestabilne. Młodzież często zmienia zdanie, trudno jest jej wybrać miejsce kształcenia czy pracy. Dzięki udziałowi w projektach uczniowie nabywają umiejętności, wiedzę i uprawnienia. Jest to kapitał ludzki wykształcony i przygotowany do pracy przez szkoły znajdujące się w regionie opolskim. Młodzież nie ma jeszcze dużego doświadczenia zawodowego, jest chłonna wiedzy i chce pracować. Dla przedsiębiorców są to potencjalni i najlepsi pracownicy. Tak ważna jest więc współpraca szkół z przedsiębiorstwami, ponieważ w ten sposób można ograniczyć zjawisko bezrobocia wśród ludzi młodych. Możliwość zatrudnienia w miejscu, w którym kończyło się szkołę, w którym mieszkają rodzice, a często i seniorzy rodziny, wiąże młodzież z regionem. Szkoła ponadgimnazjalna musi funkcjonować w przyjaznym otoczeniu zewnętrznym, ponieważ tylko w ten sposób można zapewnić ciągłość między działaniami szkoły, uczelniami i pracodawcami.

Literatura

Program SSD, <http://ssd.opolskie.pl>.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach. Dz.U. 2010, nr 228, poz. 1490 z późn. zm.

Stan i ruch naturalny ludności w województwie opolskim w 2012 r., Urząd Statystyczny w Opolu, Opole 2013, www.stat.gov.pl.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r., Opole 2012.

**“VOCATIONAL EDUCATION CLOSER TO THE LABOUR MARKET”
PROJECT AS AN ELEMENT OF THE SPECIAL DEMOGRAPHIC ZONE**

Summary: The Special Demographic Zone was created to prevent and counteract depopulation processes in Opole region. The project entitled “Vocational Education Closer to the Labour Market” implemented by vocational school of Opole region inscribes in the assumptions of the Special Demographic Zone. A rational network of schools conducting vocational education will be formed in the province. Additional equipment for workshops, vocational trainings in Poland and abroad, courses, study tours are supposed to encourage young people to stay in the region.

The aim of the article is to answer the question how the project implementation may influence the decisions of teenagers related to the place of employment and starting a family.

Keywords: Special Demographic Zone, project, vocational schools, young people.